

Vlaams
Parlement

ingediend op **1047** (2016-2017) – Nr. 2
3 februari 2017 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Wilfried Vandaele

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van het Energiedecreet
van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen,
detecteren, vaststellen en bestraffen
van energiefraude

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Caroline Bastiaens, Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:

1047 (2016-2017) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	5
3. Stemming	7

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 1 februari 2017 het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefraude (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1047/1).

1. Toelichting

Minister *Bart Tommelein* legt uit dat het ontwerp het Energiedecreet wijzigt met het doel te komen tot een betere voorkoming, detectie, vaststelling en bestraffing van energiefraude. Energiefraude kan verschillende vormen aannemen, maar heeft steeds tot gevolg dat andere energieconsumenten rechtstreeks of onrechtstreeks worden benadeeld. In sommige gevallen komt ook de eigen veiligheid of de veiligheid van anderen en de werking van het net in het gedrang.

Om energiefraude aan te pakken, stelt het Vlaams regeerakkoord: "Preventie en detectie van energiefraude wordt een taak van de netbeheerders. Samen met de Vlaamse administratie zal fraude met tellers, zonnepanelen of andere decentrale productie sneller gedetecteerd en bestreden worden.". Ook de beleidsnota Energie 2014-2019 bevat een aantal passages met betrekking tot de aanpak van dit fenomeen. Voorliggend ontwerp geeft dus uitvoering aan het regeerakkoord en de beleidsnota.

Om energiefraude aan te pakken worden volgende zaken voorgesteld. Ten eerste wordt de definitie van energiefraude uitgebreid tot elke onrechtmatige actie van een persoon of rechtspersoon, zowel actief als passief, die gepaard gaat met het bekomen van een onrechtmatig voordeel door de toepassing van het Energiedecreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

Voorts wordt de taak om energiefraude te vermijden en te detecteren expliciet aan het takenpakket van de netbeheerders, zoals beschreven in het Energiedecreet, toegevoegd.

Ten derde wordt er in de praktijk vastgesteld dat het meer en meer voorkomt dat, voornamelijk kleinere decentrale, energieopwekkingsinstallaties worden aangesloten op het elektriciteitsnet zonder dat de netbeheerder daarvan op de hoogte is. Dat heeft niet alleen mogelijke gevolgen voor de stabiliteit en capaciteit van het net in kwestie, maar houdt ook een gevaar in voor de veiligheid van de personeelsleden van de netbeheerders wanneer zij werken moeten uitvoeren aan een net zonder dat ze weten dat er op bepaalde plaatsen stroom wordt geïnjecteerd. Ook is dit uiteraard de manier om het prosumentarief te proberen ontwijken. Tot slot is dit ook nefast voor de rapportage van onze hernieuwbare energiedoelstellingen aan Europa. In dit kader hebben ook de installateurs van die hernieuwbare energiesystemen een rol op te nemen. Enerzijds dienen zij hun klanten te sensibiliseren en te wijzen op hun verplichtingen, anderzijds zal nu aan de installateurs zelf ook een meldingsverplichting worden opgelegd. Ze zullen, onafhankelijk van de producent, de netbeheerder in wiens territorium ze hernieuwbare energie-installaties voor elektriciteitsproductie hebben geïnstalleerd, op de hoogte moeten brengen.

Ten vierde worden de regulator en de netbeheerders formeel gemachtigd om bij hun werking te mogen gebruikmaken van het ondernemingsnummer, het rijksregisternummer of het vreemdelingsnummer.

Ook wordt een nieuwe titel V ingevoegd in het Energiedecreet met betrekking tot energiefraude. Hierbij worden de netbeheerders verplicht om jaarlijks een actieplan en een jaarverslag inzake energiefraude op te stellen. Als stok achter

de deur, wanneer de consument weigert zich te conformeren bij fraude met een meetinstallatie of wanneer de veiligheid van het net in het gedrang komt, kunnen de netbeheerders de elektriciteit of het aardgas afsluiten met het oog op regularisatie. De netbeheerders kunnen de kosten die hieraan verbonden zijn, recupereren. De regering stelt hiervoor na advies van de regulator nog de berekeningsmethode vast. Ingeval van premie- of certificatenfraude worden de netbeheerders dan weer gemachtigd de uitbetaling van certificaten, vergoedingen en premies op te schorten, stop te zetten en terug te vorderen.

Ten zesde worden de netbeheerders ook gemachtigd om aan datamining te doen. Wat datamining betreft zal de Vlaamse Regering, rekening houdende met de adviezen van de Privacycommissie en de Raad van State, nog nadere regels uitvaardigen met betrekking tot het gebruik van de gegevens die voortkomen uit technieken als datamining of profilering, om de transparantie ten aanzien van de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, te garanderen en om misbruik van deze gegevens zo veel mogelijk te voorkomen. De netbeheerders zullen ook controles ter plaatse kunnen uitoefenen door middel van door de regering aangeduide personeelsleden. Die bevoegdheid omvat het inspecteren van terreinen en gebouwen, de productie-installaties inbegrepen. Daarvoor is een procedure uitgewerkt waarbij de toegang ook via de politierechter kan worden afgedwongen. De controleurs maken een verslag van vaststelling dat ook aan het Vlaams Energieagentschap wordt overgemaakt.

Aan het Vlaams Energieagentschap wordt ook de bevoegdheid gegeven om in vier specifieke gevallen van energiefraude administratieve geldboetes op te leggen. Bij de afbakening van die vier gevallen werd erop toegezien dat interferentie met strafrechtelijke feiten niet mogelijk is. Dergelijke feiten vallen buiten de handhavingsbevoegdheid van het agentschap en ressorteren onder de procureur des Konings of de onderzoeksrechter. De handhavingsbepalingen gaan pas in op 1 juni 2017. Het is de bedoeling om samen met de netbeheerders de komende maanden de burger hierover te sensibiliseren en hem tegelijk de tijd te geven om zich te regulariseren alvorens hem te bestraffen.

Tot slot wijzigt het ontwerp het Energiedecreet met het oog op het invoeren van een specifieke beroepstermijn tegen de beslissingen van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt inzake distributienettarieven. Voorts zorgt het ontwerp ervoor dat het Vlaams Energieagentschap van de distributienetbeheerders gegevens kan verkrijgen rond het energieverbruik van onderwijsinstellingen, gezondheidsvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen.

2. Bespreking

Wilfried Vandaele schaarst zich namens de N-VA achter het ontwerp dat een lacune vult die ooit aangekaart werd door *Andries Gryffroy*. Hij somt enkele aspecten van het ontwerp op en verklaart verwonderd te zijn dat er zoveel manieren van frauderen bestaan. Het Vlaams Energieagentschap zal de boetes innen. De energienetbeheerders mogen wat zij aan inkomsten derven aan de klant aanrekenen. Hoe zullen beide procedures op elkaar afgestemd worden zodat er geen dubbel werk gebeurt en de klant snel weet wat het hem zal kosten?

Het aanpakken van energiefraude stond al in het regeerakkoord, aldus *Robrecht Bothuynne*. Ook *Tinne Rombouts* heeft hier in het verleden al vragen over gesteld. Het ontwerp vat alle vormen van energiefraude. De netbeheerders krijgen hiermee de instrumenten om ervoor te zorgen dat iedereen in de pas loopt en solidair is. Aangezien er jaarlijks een actieplan van de netbeheerders komt, veronderstelt hij dat er ook jaarlijks een evaluatie is. Hij vraagt beide documenten telkens aan het parlement te bezorgen. Dat kan dan zo nodig bijsturen.

Artikel 16 geeft de netbeheerders bijkomende bevoegdheden en verantwoordelijkheden maar ook een aantal verplichtingen. Zo wordt hen opgelegd data bij te houden voor een energieboekhouding van overheidsgebouwen, scholen, zorginstellingen enzovoort. De netbeheerders riskeren niets als ze dat niet doen, daarom vraagt de spreker de minister hen erop te wijzen en nauwlettend in de gaten te houden of ze zich van die taak kwijten.

Communiceren, regulariseren en pas dan bestraffen, is voor het lid de juiste werkwijze. Hij gaat ervan uit dat een goede communicatie een permanente opdracht is voor zowel de netbeheerders als andere actoren en dat daarvoor de nodige middelen worden vrijgemaakt.

Willem-Frederik Schiltz vindt het goed dat fraude aangepakt wordt. Andere gebruikers draaien immers op voor de kosten ervan, wat de solidariteit ondermijnt. Niet elke overtreder is echter te kwader trouw. Daarom is het goed dat leveranciers aangemoedigd worden ertoe bij te dragen dat bijvoorbeeld installaties tijdig aangemeld worden. Er komt een informatiecampagne en de overgangperiode is voldoende ruim om iedereen de kans te bieden op de hoogte te zijn en zich in regel te stellen, maar niet te ruim zodat de maatregel niet aan kracht inboet.

Johan Danen is blij dat het ontwerp, een goed werkstuk, er eindelijk is. Voor Groen is elke vorm van fraude asociaal omdat vooral zij die niet frauderen getroffen worden. Een goede communicatiecampagne moet mensen de kans geven zich in regel te stellen.

De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt vraagt de rol van de netbeheerder te beperken tot de energiefraude verbonden aan zijn activiteitengebied. Hij kan immers niet oordelen over energiefraude bij groenestroomcertificaten voor niet-PV-installaties, fraude bij het afsluiten van leveringscontracten bij leveranciers (bijvoorbeeld identiteitsfraude) en fraude bij het bekomen van energiepremies toegekend door andere partijen dan de netbeheerders. Hij vraagt hoe de minister aan dat advies tegemoetgekomen is.

Dat scholen en gezondheidsinstellingen hun verbruiksgegevens moeten doorgeven aan het Vlaams Energieagentschap, is een goede zaak. De spreker hoopt dat het zal leiden tot meer energiebesparing en -efficiëntie. Het bevreedt hem wel dat het onderdeel is van een decreet over energiefraude.

Tinne Rombouts sluit zich aan bij de unaniem lovende kritieken. Het probleem is al aangekaart in het regeerakkoord en in diverse vragen om uitleg. Fraude, onbewust of bewust, moet aangepakt worden. In oktober 2015 zag de toenmalige minister naast het decretale initiatief nog vier andere werven in de strijd tegen energiefraude. Wat zijn die vier en wat is de timing om ze aan te pakken? De minister kondigde toen ook een actieplan aan met acties en monitoringmaatregelen inzake recuperatie van kosten, communicatiemaatregelen, sensibilisering en samenwerking met andere diensten (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2014-15, nr. 3017). Hoe ver staat het daarmee?

Minister *Bart Tommelein* is verheugd over het brede draagvlak. In zijn vorig leven bestreed hij met resultaat de sociale fraude. Het Meldpunt voor Eerlijke Concurrentie krijgt ondertussen al duizenden meldingen, waartegen met succes opgetreden wordt. Mensen die de regels ontwijken, benadelen anderen. Het komt erop aan eerlijk te zijn (te concurreren), ook in de energiesector. De procedure is duidelijk: bijdragen die ontweken zijn, moeten worden betaald. Het Vlaams Energieagentschap heeft daar geen taak in. De netbeheerders zullen die bedragen zelf terugvorderen, desnoods via gerechtelijke weg. Vanaf 1 juni 2017 kan daar dan een administratieve boete bovenop komen.

Kwade wil is er zeker niet altijd. Tot 2014 was wie zonnepanelen installeerde, gemotiveerd om die aan te geven om groenestroomcertificaten te ontvangen. Sindsdien zijn particulieren niet altijd op de hoogte dat ze de panelen moeten melden. Sommige installateurs of keuringsbureaus zeggen hen dat niet. Netbeheerders moeten de procedure van aanmelding ook duidelijker en eenvoudiger maken, zodat de klanten het zelf kunnen. Meer en meer installateurs doen de aanmelding ondertussen voor hun klanten.

Uiteraard zal de regeling geregeld geëvalueerd worden en zo nodig bijgestuurd. Dat er data bijgehouden worden voor een digitale boekhouding, is belangrijk. De digitale meters zullen trouwens helpen bij die dataverzameling. Eerst sensibiliseren en dan bestraffen, is inderdaad de juiste weg. De informatiecampagne zit eraan te komen.

De netbeheerders zijn decretaal verplicht tot het opstellen van een jaarlijks actieplan. Als het parlement erom vraagt, kan dat zeker bezorgd worden, maar de minister zou daar geen automatisme van maken. Het ontwerp van actieplan van de netbeheerders is ondertussen klaar. De minister zal nagaan of het voldoet aan het decreet en aan zijn verwachtingen. Het kan daarna bekendgemaakt worden.

De aanpassing die de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt vroeg, is verwerkt in artikel 3 dat de netbeheerders verantwoordelijk stelt voor hun activiteiten. Fraude op andere vlakken valt dan onder de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt zelf of het Vlaams Energieagentschap.

Johan Danen vraagt om zeker dat eerste actieplan in het parlement te bespreken.

3. Stemming

Ter stemming gelegd, worden de artikelen 1 tot en met 27 van het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefraude, en het ontwerp als geheel, unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Wilfried VANDAELE,
verslaggever